

§ 20 (2) zák. o ochr. náj. jsou toho dokladem, že obavy zákonodárců nebyly bezdůvodné, neboť ti, kdož si dali poskytnouti nebo slíbiti některou z úplat § 20 (2), uplatňují vždy nejruznější důvody pro spravedlivost svého požadavku. Tak tomu bylo i v souzeném případě, v němž žalobce vypočítává jednak újmy, které prý sám utrpěl uvolněním dřívějšího bytu (že prý se musil nastěhovati do bytu primitivně zařízeného a že ztratil okruh zákazníků), jednak výhody, které prý získali žalovaní (že prý uspořili náklady spojené s opatřením úředního svolení k užitečnější stavbě a náklady soudního výpovědního řízení; že prý získali vyklizení bytu bez lhůty vyklizovací; že jim byl umožněn prodej domu za nápadně vysokou cenu; že jim byl svěřen dozor na novostavbě paláce a pod.). Naproti tomu uvádějí zase žalovaní výhody, jichž žalobce uvolněním bytu dosáhl (že získal větší a lepší byt, než měl; že za něho zaplatili útraty stěhování, instalace vodovodu, elektrického osvětlení, vymalování bytu, schodů na půdu, postavení kuchyňských kamen a pod.). O těchto tvrzeních stran nebylo třeba prováděti důkazy a není tu tedy ani dovolacího důvodu neúplnosti řízení podle § 503 čís. 2 c. ř. s., protože — jak již řečeno — jsou tyto okolnosti nerozhodné, an si dal žalobce slíbiti určitou sumu peněz za postoupení bytu »nebo v souvislosti s tím«. Neprávem poukazuje dovolatel na rozhodnutí čís. 8194 sb. n. s., které jedná o otázce »přiměřenosti« náhradního bytu a o příspěvcích dřívějšího pronajímatele na zvýšené nájemné v náhradním bytě, o kterouž otázku v souzeném případě nejde. Rovněž nedopadá poukaz na rozhodnutí čís. 7541, 6045 a 3976 sb. n. s., neboť v prvním z nich šlo také o to, že si nájemník ze svého opatřil a zařídil přiměřenou náhradní nájemní místnost; druhé mluví dokonce proti žalobci, protože se v něm praví, že záповěď § 20 (2) zák. o ochr. náj. není vyloučena tím, že úplata byla částečně dána jako náhrada za škodu z předčasného stěhování, byla-li dána v souvislosti s postoupením bytu; a třetí jedná o postoupení závodu se skladem zboží; kde jest zkoumati přiměřenost postupní ceny, což se zase nehodí pro tento spor. Konečně ani poukaz na poctivost a víru ve styku nemůže žalobci prospěti, protože jest tu přesný zákonný zákaz, jemuž se nutno ve veřejném zájmu podříditi, i kdyby se dotýkal zájmu jednotlivce.

Čís. 9932.

Bezelstnost držby není vyloučena již tím, že jest řečiště zapsáno do seznamu veřejných statků a že jde o větší plochu.

Jde-li o plochu získanou regulací, nepřicházejí v úvahu předpisy občanského zákona, nýbrž platí zákon ze dne 19. února 1873, čís. 32 ř. zák., podle něhož získaná půda připadá tomu, na jehož náklad byla regulace provedena. Pobřežníci nabývají vlastnictví k půdě získané regulací teprve přidělem půdy příslušným úřadem státní správy.

(Rozh. ze dne 22. května 1930, Rv II 493/29.)

Žalobci domáhali se na žalovaných, by bylo zjištěno, že žalobcům přísluší vlastnické právo k pozemku na břehu řeky, a by žalovaným bylo zakázáno, by nezasahovali do vlastnických práv žalobců k tomuto pozemku. Žalobci tvrdili, že k pozemku, o nějž šlo, nabyli vlastnictví jednak přírůstkem jednak vydržením. Procesní soud stolice uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s., jest opodstatněno již proto, že nižší soudy neposoudily věc bez právního omylu. Není pochyby, že lze vydržeti vlastnictví i na veřejném statku, (§ 1472 obč. zák.), a nelze souhlasiti s odvolacím soudem ani v tom, že bezelstnost držby žalobců byla vyloučena již tím, že řečiště jest zapísáno do seznamu veřejných statků a že jde o větší plochu, neboť to nejsou okolnosti, které by ohledně bezelstnosti držby samy o sobě budily důvodné podezření (§§ 326 a 368 obč. zák.). Odvolací soud přezírá také, že se bezelstnost držby podle § 328 obč. zák. předpokládá. Ale žalobci čtyřicetileté vydržení netvrdili a nejde proto o právní omyl rozhodný. Než odvolací soud vyhověl odvolání a změnou rozsudku prvního soudu zamítl žalobu i v úvaze, že řeka O. byla na státní náklad regulována a že tudíž podle zákona ze dne 19. února 1873 čís. 32 ř. zák. připadá půda získaná regulačními pracemi státu. V této příčině měl by odvolací soud pravdu jen, kdyby se uvedený zákon na spornou plochu vztahoval t. j., kdyby sporná plocha byla půdou regulačními pracemi získanou. V této příčině nebyla však učiněna nižšími soudy potřebná zjištění, a nelze proto již nyní rozhodnouti ve věci. Bude-li zjištěno, že sporná plocha byla získána regulací, nepřicházely by v úvahu příslušné předpisy obč. zák. (tak také Randa: Právo vlastnické 1922 str. 105), nýbrž platil by zákon-výše uvedený, že získaná půda připadá tomu, na jehož náklad byla regulace provedena, jenž ovšem půdu pro tyto účely již nepotřebnou přenechá pobřežníkům na jejich žádost a proti náhradě škody, v tomto případě měli by tudíž žalobci jen titul k nabytí vlastnictví na sporné ploše, ale samo vlastnictví a tím oprávnění k zápůrčí žalobě by nabyli teprve přidělem půdy příslušným úřadem státní správy. Pakli by se však doplněním řízení ukázalo, že sporná plocha, alespoň z části, nebyla získána regulací, bylo by věc ohledně plochy regulačními pracemi nezískané posuzovati podle všeobecného občanského zákoníka, a v tomto případě musili by žalobci dokázati, že se zásahy staly na půdě regulačními pracemi nezískané. Vysvětlení v této příčině podají příslušné spisy správní týkající se regulace řeky O., po případě znalci. Při tom se podotýká, že ohledně sporné plochy jest podle spisů zemské politické správy zahájeno správní řízení, v němž se obě strany ucházejí o uznání svého vlastnického práva k této sporné ploše, a že bude proto uvažovati i o tom, zda by se nedoporučovalo, podle § 190 c. ř. s. přerušiti řízení až do pravoplatného skončení správního řízení.